

תלמוד בבלי על ספר אסתר

מגילה ט:א

בשלמא תורה איכא (בראשית לא, מז) יגר שהדותא אלא הכא מאי תרגום איכא אלא לא קשיא כאן במגילה כאן בספרים מגילה מ"ט דכתיב בה ככתבם וכלשונם מאי תרגום שכתבו מקרא איכא אמר רב פפא (אסתר א, כ) ונשמע פתגם המלך

מגילה ט:א

רב נחמן בר יצחק אמר (אסתר א, כ) וכל הנשים יתנו יקר לבעליהן רב אשי אמר כי תניא ההיא בשאר ספרים ורבי יהודה היא דתניא תפלין ומזוזות אין נכתבין אלא אשורית ורבותינו התירו יונית והכתיב והיו אלא אימא ספרים נכתבים בכל לשון ורבותינו התירו יונית התירו מכלל דתנא קמא אסר אלא אימא רבותינו לא התירו שיכתבו אלא יונית

מגילה יג:ב

ואת מאמר מרדכי אסתר עושה אמר רבי ירמיה שהיתה מראה דם נדה לחכמים כאשר היתה באמנה אתו אמר רבה בר לימא (משמיה דרב) שהיתה עומדת מחיקו של אחשוורוש וטובלת ויושבת בחיקו של מרדכי

מגילה יב:ב

תחת הסרפד תחת ושתי הרשעה בת בנו של נבוכדנצר הרשע ששרף רפידת בית ה' דכתיב (שיר השירים ג, י) רפידתו זהב יעלה הדס זו אסתר הצדקת שנקראת הדסה שנאמר (אסתר ב, ז) ויהי אומן את הדסה והיה לה' לשם זו מקרא מגילה לאות עולם לא יכרת אלו ימי פורים

שבת פ:ב

אמר רב בנות ישראל שהגיעו לפירקן ולא הגיעו [לשנים] בנות עניים טופלות אותן בסיד בנות עשירים טופלות אותן בסולת בנות מלכים טופלות אותן בשמן המור שנאמר (אסתר ב, יב) ששה חדשים בשמן המור

מועד קטן ט:ב

בנות ישראל שהגיעו לפירקן ולא הגיעו לשנים עניות טופלות אותן בסיד עשירות טופלות אותן בסולת בנות מלכים בשמן המור שנאמר (אסתר ב, יב) ששה חדשים בשמן המור

פסחים מג:א

בנות עשירים טופלות אותן בסולת בנות מלכים בשמן המור שנא' (אסתר ב, יב) ששה חדשים בשמן המור

מגילה ז:א

ר' אליעזר אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר (אסתר ו, ו) ויאמר המן בלבו ר' עקיבא אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר (אסתר ב, טו) ותהי אסתר נשאת חן בעיני כל רואיה ר"מ אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר (אסתר ב, כב) ויודע הדבר למרדכי רבי יוסי בן דורמסקית אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר (אסתר ט, י) ובבזה לא שלחו את ידם

ראש השנה ז:א

אמר רבינא דבר זה מתורת משה רבינו לא למדנו מדברי קבלה למדנו (זכריה א, ז) ביום עשרים וארבעה לעשתי עשר חדש הוא חדש שבט רבה בר עולא אמר מהכא (אסתר ב, טז) ותלקח אסתר אל המלך אחשוורוש אל בית מלכותו בחדש העשירי הוא חדש טבת

מגילה ז:א

ר' אליעזר אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר (אסתר ו, ו) ויאמר המן בלבו ר' עקיבא אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר (אסתר ב, טו) ותהי אסתר נשאת חן בעיני כל רואיה ר"מ אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר (אסתר ב, כב) ויודע הדבר למרדכי רבי יוסי בן דורמסקית אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר (אסתר ט, י) ובבזה לא שלחו את ידם

מגילה יג:ב

אם על המלך טוב יכתב לאבדם ועשרת אלפים ככר כסף וגו' אמר ריש לקיש גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל לפיכך הקדים שקליהן לשקליו והיינו דתנן באחד באדר משמיעין על השקלים

ברכות סב:ב

רבי יוסי בר יהודה אומר אינו צריך הרי הוא אומר (אסתר ד, ב) כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק והלא דברים **קל וחומר** ומה שק שאינו מאוס לפני בשר ודם כך ריקקה שהיא מאוסה לפני מלך מלכי המלכים לא כל שכן

סוטה כ:ב

אמר אביי שמא תפרוס נדה למימרא דבעיתותא מרפיא אין דכתיב (אסתר ד, ד) ותתחלחל המלכה מאד ואמר רב שפירסה נדה

יבמות קכא:ב

אמרו לו לרבי מאיר אין מזכירין מעשה נסים מאי מעשה נסים אילימא דלא אכיל ולא אישתי והכתיב (אסתר ד, טז) וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו אלא דלא ניים

תלמוד בבלי על ספר אסתר

מגילה טו:א

עד אשר לא כדת אמר רבי אבא שלא כדת היה שבכל יום ויום עד עכשיו באונס ועכשיו ברצון וכאשר אבדתי אבדתי כשם שאבדתי מבית אבא כך אובד ממך ויעבור מרדכי אמר רב שהעביר יום ראשון של פסח בתענית

מגילה יד:ב

דכתיב (אסתר ה, א) ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות בגדי מלכות מיבעי ליה אלא שלבשתה רוח הקדש כתיב הכא ותלבש וכתוב התם (דברי הימים א יב, יט) ורוח לבשה את עמשי

מגילה טז:א

מה כתב שלמטה שלזכותן של ישראל אינו נמחק כתב שלמעלה לא כל שכן (אסתר ו, ג) לא נעשה עמו דבר אמר רבא לא מפני שאוהבין את מרדכי אלא מפני ששונאים את המן (אסתר ו, ד) הכין לו תנא לו הכין ועשה כן למרדכי אמר ליה מנו מרדכי אמר ליה (אסתר ו, ז) היהודי אמר ליה טובא מרדכי איכא ביהודאי אמר ליה (אסתר ו, ז) היושב בשער המלך אמר ליה סגי ליה בחד דיסקרתא אי נמי בחד נהרא אמר ליה הא נמי הב ליה אל תפל דבר מכל אשר דברת

מגילה טז:א

מה כתב שלמטה שלזכותן של ישראל אינו נמחק כתב שלמעלה לא כל שכן (אסתר ו, ג) לא נעשה עמו דבר אמר רבא לא מפני שאוהבין את מרדכי אלא מפני ששונאים את המן (אסתר ו, ד) הכין לו תנא לו הכין ועשה כן למרדכי אמר ליה מנו מרדכי אמר ליה (אסתר ו, ז) היהודי אמר ליה טובא מרדכי איכא ביהודאי אמר ליה (אסתר ו, ז) היושב בשער המלך אמר ליה סגי ליה בחד דיסקרתא אי נמי בחד נהרא אמר ליה הא נמי הב ליה אל תפל דבר מכל אשר דברת

מגילה ז:א

ר' אליעזר אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר (אסתר ו, ו) ויאמר המן בלבו ר' עקיבא אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר (אסתר ב, טו) ותהי אסתר נשאת חן בעיני כל רואיה ר"מ אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר (אסתר ב, כב) ויודע הדבר למרדכי רבי יוסי בן דורמסקית אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר (אסתר ט, י) ובבזה לא שלחו את ידם

מגילה טז:א

אמר ליה לא כתיב לכו (משלי כד, יז) בנפל אויבך אל תשמח אמר ליה הני מילי בישראל אבל בדידכו כתיב (דברים לג, כט) ואתה על במותימו תדרוך (אסתר ו, ט) ויקרא לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו

מגילה טז:א

מה כתב שלמטה שלזכותן של ישראל אינו נמחק כתב שלמעלה לא כל שכן (אסתר ו, ג) לא נעשה עמו דבר אמר רבא לא מפני שאוהבין את מרדכי אלא מפני ששונאים את המן (אסתר ו, ד) הכין לו תנא לו הכין ועשה כן למרדכי אמר ליה מנו מרדכי אמר ליה (אסתר ו, ז) היהודי אמר ליה טובא מרדכי איכא ביהודאי אמר ליה (אסתר ו, ז) היושב בשער המלך אמר ליה סגי ליה בחד דיסקרתא אי נמי בחד נהרא אמר ליה הא נמי הב ליה אל תפל דבר מכל אשר דברת

מגילה טז:א

מה כתב שלמטה שלזכותן של ישראל אינו נמחק כתב שלמעלה לא כל שכן (אסתר ו, ג) לא נעשה עמו דבר אמר רבא לא מפני שאוהבין את מרדכי אלא מפני ששונאים את המן (אסתר ו, ד) הכין לו תנא לו הכין ועשה כן למרדכי אמר ליה מנו מרדכי אמר ליה (אסתר ו, ז) היהודי אמר ליה טובא מרדכי איכא ביהודאי אמר ליה (אסתר ו, ז) היושב בשער המלך אמר ליה סגי ליה בחד דיסקרתא אי נמי בחד נהרא אמר ליה הא נמי הב ליה אל תפל דבר מכל אשר דברת

מגילה טז:א

אסתר ו, יג) כי נפל תפול לפניו דרש ר' יהודה בר אלעאי שתי נפילות הללו למה אמרו לו אומה זו משולה לעפר ומשולה לכוכבים כשהן יורדין יורדין עד עפר וכשהן עולין עולין עד לכוכבים

פסחים ק:א

א"ל רשב"ג לרבי יוסי ברבי רצונך נפסיק וניחוש לדברי יהודה חבירנו אמר לו בכל יום ויום אתה מחבב דבריי לפני רבי יהודה ועכשיו אתה מחבב דברי רבי יהודה בפני (אסתר ז, ח) הגם לכבוש את המלכה עמי בבית

ראש השנה יב:א

דאמר רב חסדא ברותחין קלקלו וברותחין נידונו ברותחין קלקלו בעבירה וברותחין נידונו כתיב הכא (בראשית ח, א) וישכר המים וכתוב התם (אסתר ז, ט) וחמת המלך שככה

ראש השנה ז:א

רב אחא בר יעקב אמר מהכא (אסתר ח, ט) ויקראו סופרי המלך בעת ההיא בחדש השלישי הוא חדש סיון

תלמוד בבלי על ספר אסתר

סוכה מח:ב

א"ל שמחה לששון אנא עדיפנא מינך דכתיב (אסתר ת, יז) שמחה וששון ליהודים

מגילה ז:א

ר' אליעזר אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר (אסתר ו, 1) ויאמר המן בלבו ר' עקיבא אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר (אסתר ב, טו) ותהי אסתר נשאת חן בעיני כל רואיה ר"מ אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר (אסתר ב, כב) ויודע הדבר למרדכי רבי יוסי בן דורמסקית אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר (אסתר ט, י) ובבזה לא שלחו את ידם

מגילה ה:ב

דרבא אמר אפי' תימא ביומיה הספד ותענית קבילו עלייהו מלאכה לא קבילו עלייהו דמעיקרא כתיב (אסתר ט, יט) שמחה ומשתה ויום טוב ולבסוף כתיב שם, כב לעשות אותם ימי משתה ושמחה ואילו יום טוב לא כתיב

מגילה ב:ב

מ"ט יליף פרזי פרזי כתיב הכא (אסתר ט, יט) על כן היהודים הפרזים וכתיב התם (דברים ג, ה) לבד מערי הפרזי הרבה מאד מה להלן מוקפת חומה מימות יהושע בן נון אף כאן מוקפת חומה מימות יהושע בן נון

מגילה יט:א

אמר רבא מנא אמינא לה דכתיב (אסתר ט, יט) על כן היהודים הפרזים היושבים בערי הפרזות מכדי כתיב היהודים הפרזים למה לי למיכתב היושבים בערי הפרזות הא קמ"ל דפרוז בן יומו נקרא פרוז אשכחן פרוז מוקף מנא לן סברא הוא מדפרוז בן יומו קרוי פרוז מוקף בן יומו קרוי מוקף

מגילה ב:ב

כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון קורין בחמשה עשר וכו': מנהני מילי אמר רבא דאמר קרא (אסתר ט, יט) על כן היהודים הפרזים היושבים בערי הפרזות וגו' מדפרוזים בארבעה עשר מוקפין בחמשה עשר ואימא פרזים בארבעה עשר מוקפין כלל כלל לא ולא ישראל נינהו

מגילה ב:ב

ועוד מהודו ועד כוש כתיב ואימא פרזים בארביסר מוקפין בארביסר ובחמיסר דכתיב (אסתר ט, כא) להיות עושים את יום ארבעה עשר לחדש אדר ואת יום חמשה עשר [בן] בכל שנה אי הוה כתב את יום ארבעה עשר וחמשה עשר כדקאמרת השתא דכתיב את יום ארבעה עשר ואת יום חמשה עשר אתא את ופסיק הני בארבעה עשר והני בחמשה עשר

מגילה ב:א

כתיב ור' שמואל בר נחמני אמר אמר קרא (אסתר ט, כב) כימים אשר נחו בהם היהודים ימים כימים לרבות י"א וי"ב

מגילה ה:ב

דרבא אמר אפי' תימא ביומיה הספד ותענית קבילו עלייהו מלאכה לא קבילו עלייהו דמעיקרא כתיב (אסתר ט, יט) שמחה ומשתה ויום טוב ולבסוף כתיב שם, כב לעשות אותם ימי משתה ושמחה ואילו יום טוב לא כתיב

פסחים סח:ב

אמר רב יוסף הכל מודים בפורים דבעינן נמי לכם מ"ט (אסתר ט, כב) ימי משתה ושמחה כתיב ביה

מגילה יז:א

הקורא את המגילה למפרע לא יצא קראה על פה קראה תרגום בכל לשון לא יצא אבל קורין אותה ללועזות בלעז והלועז ששמע אשורית יצא קראה סירוגין ומתנמנם יצא היה כותבה דורשה ומגיהה אם כוון לבו יצא ואם לאו לא יצא היתה כתובה בסם ובסיקרא ובקומוס ובקנקנתום על הנייר ועל הדפתרא לא יצא עד שתהא כתובה אשורית על הספר ובדיו: גמ' מה"מ אמר רבא דאמר קרא **ככתבם** וכזמנם מה זמנם למפרע לא אף כתבם למפרע לא

שבת פח:א

א"ר אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייתא אמר רבא אעפ"כ הדור קבלוה בימי אחשוורוש דכתיב (אסתר ט, כז) קימו וקבלו היהודים קיימו מה שקיבלו כבר

מגילה ב:א

כדאמר רב שמואל בר יצחק י"ג זמן קהילה לכל היא ולא צריך לרבוויי הכא נמי י"ג זמן קהילה לכל היא ולא צריך לרבוויי ואימא שיתסר ושיבסר (אסתר ט, כז) ולא יעבור כתיב

מגילה ב:ב

אשכחן עשייה זכירה מנלן אמר קרא (אסתר ט, כח) והימים האלה נזכרים ונעשים **איתקש** זכירה לעשייה

מגילה ז:א

רב יוסף אמר מהכא (אסתר ט, כח) וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים רב נחמן בר יצחק אומר מהכא זכרם לא יוסף מזרעם

תלמוד בבלי על ספר אסתר

מגילה ב:ב

אשכחן עשייה זכירה מנלן אמר קרא (אסתר ט, כח) והימים האלה נזכרים ונעשים איתקש זכירה לעשייה

מגילה כ:א

אין קורין את המגילה ולא מלין ולא טובלין ולא מזין וכן שומרת יום כנגד יום לא תטבול עד שתנץ החמה וכולן שעשו משעלה עמוד השחר כשר:גמ' מנלן דאמר קרא (אסתר ט, כח) והימים האלה נזכרים ונעשים ביום אין בלילה לא

מגילה ב:ב

אמר רבא ואמרי לה כדי שאני שושן הואיל ונעשה בה נס בשלמא לתנא דידן היינו דכתיב (אסתר ט, כח) מדינה ומדינה ועיר ועיר מדינה ומדינה לחלק בין מוקפין חומה מימות יהושע בן נון למוקפת חומה מימות אחשורוש עיר ועיר נמי לחלק בין שושן לשאר עיירות

מגילה יז:א

אלא מהכא דכתיב והימים האלה נזכרים ונעשים איתקש זכירה לעשייה מה עשייה למפרע לא אף זכירה למפרע לא

מגילה יט:א

על הספר ובדיו וכו':מנלן אתיא כתיבה כתיבה הכא (אסתר ט, כט) ותכתב אסתר המלכה וכתב התם (ירמיהו לו, יח) ויאמר להם ברוך מפיו יקרא אלי את כל הדברים האלה ואני כותב על הספר בדיו

יבמות יג:ב

אמר ר' יוחנן (אסתר ט, לא) לקיים את ימי הפורים בזמניהם זמנים הרבה תיקנו להם חכמים

מגילה ב:א

כנה"ג תקינו היכא רמיזא אמר רב שמן בר אבא א"ר יוחנן אמר קרא (אסתר ט, לא) לקיים את ימי הפורים האלה בזמניהם זמנים הרבה תקנו להם האי מיבעיא ליה לגופיה א"כ לימא קרא זמן מאי זמניהם זמנים טובא ואכתי מיבעי ליה זמנו של זה לא כזמנו של זה

חגיגה ח:א

דלמא אתי לעשורי ב"ט ואי אפשר לעשר ביום טוב משום סקרתא מאי משמע דהאי מסת לישנא דחולין הוא דכתיב (אסתר י, א) וישם המלך אחשורוש מס על הארץ

מגילה יא:א

ורבי חנינא אמר שהכל נעשו רשין בימיו שנאמר (אסתר י, א) וישם המלך אחשורוש מס הוא אחשורוש הוא ברשעו מתחילתו ועד סופו (בראשית לו, מג) הוא עשו הוא ברשעו מתחילתו ועד סופו (במדבר כו, ט) הוא דתן ואבירם הן ברשען מתחילתן ועד סופן

מגילה טז:ב

כי מרדכי היהודי משנה למלך אחשורוש וגדול ליהודים ורצוי לרוב אחיו לרוב אחיו ולא לכל אחיו מלמד שפירשו ממנו מקצת סנהדרין